

256 с.

4. Роберт М. А. Психология индивида и группы : перевод с фр. / М. А. Роберт, Ф. Тильмант. – М. : Прогресс, 1988. – 256 с.

5. Советский энциклопедический словарь / [гл. ред. А. М. Прохоров]. – 4-е изд. – М. : Советская энциклопедия, 1989. – 1632 с.

6. Эльконин Д. Б. Избранные психологические труды / Д. Б. Эльконин. – М., 1989. – 560 с.

В. Г. Муромець,
м. Київ

ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ ГОТОВНОСТІ ПЕДАГОГІВ ДО ФОРМУВАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ ПРЕВЕНТИВНОГО ВИХОВНОГО СЕРЕДОВИЩА

У статті розкрито обґрунтовані рівні готовності педагогів до формування превентивного виховного середовища загальноосвітнього навчального закладу.

Ключові слова: *превентивне виховне середовище, науково-методичний супровід, рівні готовності, загальноосвітній навчальний заклад.*

На сучасному етапі розвитку суспільства педагогічна думка здійснює пошук нових пріоритетів в освіті та вихованні підрастаючих поколінь. Поява нових цілей і цінностей в освіті потребує переосмислення змісту, форм і методів виховання дітей та учнівської молоді. Усе це вимагає нових підходів до виховання та забезпечення науково-методичного супроводу формування превентивного виховного простору у загальноосвітньому навчальному закладі. Тому найважливішою метою ЗНЗ має бути виховання такої особистості, яка має розвинену життєву компетентність, спроможна самостійно збагачувати її у процесі реалізації власної життєвої стратегії, створюючи своє індивідуальне життя. Головним завданнями шкільної практики має бути формування превентивного виховного середовища та забезпечення її науково-методичного супроводу.

Принципово важливими для нас є теоретико-методологічні засади педагогічної теорії, наукові підходи до виховання особистості в сучасних умовах, які обґрунтовані в працях провідних вітчизняних учених, зокрема І. Беха, К. Бондаревської, І. Зязюна, В. Кременя, О. Киричука, І. Єрмакова, О. Савченко, Т. Сорочан, Є. Хрикова. Водночас, аналіз теоретичних джерел і сучасної практики засвідчив, що проблема забезпечення науково-методичного супроводу в контексті формування превентивного виховного середовища ЗНЗ складна й багатогранна та вимагає подальшого наукового розвитку.

Згідно з думкою Т. Сорочан, розуміння науково-методичного супроводу полягає в тому, що це є професійна взаємодія суб'єктів педагогічної діяльності щодо спільного опанування інновацій [3, с. 34]. Визначальними основами науково-методичного супроводу, на думку дослідниці, є: демократичність – можливість урахування різних підходів, точок зору, колегіальність у прийнятті певного рішення; ситуація вибору – створення декількох варіантів програм, моделей діяльності, технологій, які забезпечують передумови для свідомого вибору; самореалізація – розкриття особистісного потенціалу кожного учасника

педагогічного процесу; співтворчість – спільна діяльність суб'єктів, які прагнуть досягти нових кількісних і якісних результатів [3, с. 35].

Але говорячи про науково-методичний супровід, дослідники В. Головінова та В. Головінов відмічають деякі ускладнення, з якими воно може бути пов'язано. По-перше, це кількісний та якісний склад супроводжуваних; по-друге, це простір та час взаємодії; по-третє, це індивідуальна та професійна неготовність фахівців до самого супроводу, що нерідко трапляється тоді, коли їм бракує професійного досвіду [1, с. 48].

Таким чином, ми розглядаємо науково-методичний супровід як один із можливих засобів професійного розвитку супроводжуваних у відповідній регіональній стратегії розвитку освіти. Він полягає у передачі зовнішніх зворотних зв'язків суб'єктів супроводу до внутрішніх зворотних зв'язків супроводжуваних, що забезпечує розвиток у останніх рефлексивних умінь шляхом їх навчання засобом самоконтролю та самооцінки діяльності. Усе це дає нам змогу зробити висновок про те, що науково-методичний супровід є необхідним в умовах сучасного навчально-виховного процесу.

Отже, на основі вивчення психолого-педагогічної літератури та контент-аналізу діяльності наших експериментальних майданчиків, ми визначили такі рівні готовності педагогів до формування превентивного виховного середовища, як: низький, задовільний, достатній та оптимальний. Розкриємо сутність цих рівнів детальніше.

Низький рівень сформованості готовності педагогів характеризується байдужим ставленням педагога до формування превентивного виховного середовища. Педагоги цього рівня не можуть чітко визначити необхідність і доцільність використання технології формування превентивного виховного середовища, окреслити їхню сутність, а до її впровадження підходять формально, зважаючи лише на власний досвід.

Задовільний рівень сформованості готовності педагогів характеризується поверховими знаннями щодо змісту формування превентивного виховного середовища. Педагоги мало орієнтовані на творчий пошук у навчально-виховному процесі, упровадження сучасних педагогічних систем та технологій. У своїй діяльності переважно репродукують елементи наявних методичних розробок, при цьому не можуть передбачити можливі результати обраних технологій навчальної та виховної діяльності або чітко уявити структуру формування превентивного виховного середовища.

Достатній рівень характеризується тим, що педагоги виявляють активний інтерес до технології формування науково-методичного супроводу та чітко усвідомлюють необхідність таких впроваджень у навчально-виховний процес школи. Методично та грамотно використовують інноваційні технології у практиці. У своїй педагогічній діяльності спираються на базові психолого-педагогічні знання. Педагоги прагнуть до самостійного застосування освітніх технологій, створення авторських курсів, проектів виховної діяльності, при цьому виявляють уміння обґрунтовувати та вмотивовувати доцільність використання таких технологій у шкільній виховній практиці.

Оптимальний рівень характеризується тим, що педагоги виявляють ініціативний та творчий підхід до впровадження педагогічних технологій,

пов'язаних із формуванням превентивного виховного середовища. Вони самостійно проектують оригінальні та педагогічно доцільні варіанти навчальної та виховної діяльності, які стосуються розбудови виховного простору. Запропоновані ними технології та проекти відповідають потребам та можливостям учнів різних вікових груп. Педагоги володіють уміннями прогнозувати можливі результати навчальної та виховної діяльності після використання технології формування превентивного виховного простору загальноосвітнього навчального закладу.

Таким чином, можна зробити висновок, що для посилення ефективності формування науково-методичного супроводу превентивного виховного середовища, необхідно, насамперед, підвищувати особистісний рівень готовності педагогів загальноосвітніх навчальних закладів до формування превентивного виховного середовища шляхом впровадження відповідних семінарів-тренінгів, педагогічних консультацій тощо.

Список використаної літератури

1. Головінова В. О. Управління якістю – стратегія розвитку / В. О. Головінова, В. П. Головінов // Світло. – 2000. – № 1. – С. 46–49.
2. Ларина В. П. Научно-методическое сопровождение инновационной деятельности общеобразовательных школ как средство развития региональной системы образования / В. П. Ларина : автореф. доктора пед. наук. по спец. 13.00.01. – Самара, 2008. – 58 стр.
3. Сорочан Т. Співтворчість – одна з ознак технології науково-методичного супроводу / Т. Сорочан // Матер. науково-практичної конф. “Активізація творчого потенціалу учнівської молоді в контексті глобалізації освіти”, 2012 – С. 34–40.
4. Родигіна І. Провідні функції методичної служби / І. Родигіна // Post-методика. – № 3 (207). – 2009. – С. 12–19.

В. М. Оржеховська,
м. Київ

СУТНІСТЬ ФОРМУВАННЯ ПРЕВЕНТИВНОГО ВИХОВНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Розкрито сутність превентивного виховного середовища ЗНЗ, його складові.

Ключові слова: превентивне виховання; значення здоров'я, виховної системи, середовища; виховна система школи; партнерська взаємодія.

Україна активно розбудовує громадянське суспільство, у якому передбачається регулювання девіантної поведінки, тобто негативних проявів поведінки у молодіжному середовищі. Однак в умовах сучасних трансформаційних процесів в Україні спостерігається тенденція до загострення соціально-економічних, психолого-педагогічних та медико-біологічних факторів, які детермінують деструктивну поведінку школярів.

Динаміка зростання за останнє десятиліття кількості неповнолітніх із девіантною поведінкою та урізноманітнення форм девіацій не лише доводять складність, глибину, полімотивованість цієї проблеми, а й підтверджують неефективність здійснюваних превентивних (попереджувальних, охоронних, захисних) заходів та недосконалість науково-методичного забезпечення